

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство охорони здоров'я України
Національна академія медичних наук України
Всеукраїнська громадська організація «Наукове товариство
анатомів, гістологів, ембріологів та топографоанатомів України»
Асоціація патологів України
Дніпровський державний медичний університет**

**МАТЕРІАЛИ ШОСТОЇ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА
СУЧАСНОЇ МОРФОЛОГІЇ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ

9-11 ЛИСТОПАДА 2022 року

м. Дніпро, Україна

ОФІЦІЙНИЙ СПОНСОР І ПАРТНЕР КОНФЕРЕНЦІЇ:

Офіційний дистриб'ютор
Leica Biosystems
та Leica Microsystems в Україні
ТОВ «АЛТ Україна ЛТД»
м. Київ, вул. Митрополита Шептицького, 4 (ТРЦ «Комод»)
Тел.: +38 044 492 72 70
leica@alt.ua
www.alt.ua

9-11 листопада 2022 року
Дніпро, Україна

ЗМІСТ

O.O. Adamovych, Z.Z. Masna, M.A.L. Vasyliv, N.V. Savran, N.B. Sopneva SCREENING MAMMOGRAPHY POSSIBILITIES REGARDING THE DETECTION OF PATHOLOGICAL CHANGES IN THE DIFFERENT STRUCTURAL TYPES OF MAMMARY GLANDS IN WOMEN OF MATURE AND OLD AGE	12
О.Г. Алієва ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ГІПОКАМПУ ЩУРІВ У В МОДЕЛІ ХРОНІЧНОЇ ПРЕНАТАЛЬНОЇ ГІПОКСІЇ	13
М.П. Андрухова, Ю.М. Кудрявцев А.М. Романюк АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ЕПІДЕМІОЛОГІЯ ЗЛОЯКІСНОГО НОВОУТВОРЕННЯ ПЕРЕДМІХУРОВОЇ ЗАЛОЗИ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ	15
L.A. Andrushchak, O.V. Tsyhykalo PECULIARITIES OF THE SOURCES OF RUDIMENTS AND MORPHOGENESIS OF THE HUMAN PYELOLOCALICEAL SYSTEM	19
О.Л. Аппельханс, Н.В. Нескоромна, С.О. Чеботарьова, Т.О. Савенко ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТІВ МОРФОЛОГІЧНОГО НАПРЯМУ ЗА УМОВ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ	21
Л.Б. Багайлюк, О.Я. Жураківська, Г.Б. Кулинич ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ МОРФОЛОГІЧНИХ ЗМІНИ ГЕМОМІКРОЦИРКУЛЯТОРНОГО РУСЛА ЯЄЧНИКІВ ЗА УМОВ ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ	22
С.В. Базалицька, А.М. Романенко МОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ІМУНОГІСТОХІМІЧНОЇ ЕКСПРЕСІЇ UBIQUITIN У ПЕРИТУМОРАЛЬНІЙ ТКАНИНІ ЯЄЧКА	23
С.В. Бондаренко С.О. Дубина Д.С. Хапченкова ІНДИВІДУАЛЬНА АНАТОМІЧНА МІНЛИВІСТЬ ПРЯМОЇ ПАЗУХИ У ЛЮДЕЙ ЗРІЛОГО ВІКУ	24
Ю.М. Бондаренко, Т.Д. Задорожна БАГАТОЯДЕРНИЙ СИНЦИТИОТРОФОБЛАСТ, ЯК МАРКЕР ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ ПЛАЦЕНТИ ЛЮДИНИ	25
A.Ye. Bondarenko, O.I. Kovalchuk DIGITAL TECHNOLOGIES FOR TEACHING AND LEARNING OF EDUCATIONAL DISCIPLINE «HUMAN ANATOMY»	29
I.M. Варенюк, О.І. Курпа, М.Е. Дзержинський МОРФОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕНТЕРОЦИТІВ ТА КЕЛИХОПОДІБНИХ КЛІТИН ВОРСИН І КРИПТ ТОНКОЇ КИШКИ ЩУРІВ ПРИ КОРЕКЦІЇ ОЖИРІННЯ ЦІЛОДОБОВИМ ВВЕДЕННЯМ МЕЛАТОНІНУ	31
В.М. Василюк, О.В. Жураківська МОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ МІОКАРДА ПРИ ЦУКРОВОМУ ДІАБЕТІ В УМОВАХ РОНІЧНОГО СТРЕСУ	32

structure, increases, while the particular share of individuals with types C and D decreases. Among elderly women, the percentage of individuals with types A and B of the mammary gland structure is higher than among women of mature age, with types C and D - lower. Cases of asymmetry of breast structure types in elderly women may indicate the asymmetric nature of the course of its age-related changes, in particular, fat involution. Category 2 (benign changes) and calcifications were found in 100% of examined individuals with type D breast structure. Among women with other types of gland structure, category 2 (benign changes), category 0 (necessary additional examination) and calcifications were most often visualized in women with type B structures of the mammary gland (76%, 43% and 79%, respectively, from the total number of examined persons with B structure type), the rarest category 2 and 0 - in women with A type of mammary structure (73% and 14%, respectively), calcifications - in women with type C structure of the gland (61%).

Resume. Studying the possibilities of visualization of mammary glands of different types of structure using different methods of radiation examination will allow to optimize the diagnostic criteria of age-related and pathological changes during screening examinations of women of different age groups.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ГІПОКАМПУ ЩУРІВ У В МОДЕЛІ ХРОНІЧНОЇ ПРЕНАТАЛЬНОЇ ГІПОКСІЇ

О.Г. Алієва

Запорізький державний медичний університет
Запоріжжя, Україна

Актуальність. Хронічна пренатальна гіпоксія (ХПГ) є основною причиною пренатальних патологій центральної нервової системи і смертності або інвалідізації новонароджених дітей. Для розробки ефективних методів корекції наслідків ХПГ необхідним є розуміння структурних змін у нервової системи, що розвивається, під впливом дії ХПГ.

Метою даного дослідження явилось: вивчити морфо- функціональні особливості гіпокампу щурів в ранньому постнатальному періоді онтогенезу в моделі ХПГ.

Матеріали та методи. У дослідженнях використовувалася модель гемічної нітрит-індукованої ХПГ. Вагітним самкам щурів щодня підшкірно вводився розчин нітриту натрію в дозі 50 мг/кг з 16 до 21 доби вагітності. Для контролю вагітним самкам вводили фізіологічний розчин у тому ж режимі. Матеріал для гістологічного дослідження забирався у потомства на 1, 30 та 60 доби життя. Були використані такі

методи дослідження: гістологічні; гістохімічні: толуїдиновий синій за Нісслем; імуногістохімічні (з використанням поліклональних антитіл вивчали розподіл і експресію Ki-67 (маркера проліферації) і білка каспази 3 (маркер апоптозу); морфометричні; статистичні (методами варіаційної статистики при $p < 0,05$).

Результати. При дослідженні морфологічних змін у гіпокампі новонароджених щурів експериментальної групи спостерігається зменшення товщини пірамідного шару СА1 поля та щільності розташування клітин відносно контролю. Визначається зменшення розмірів клітин пірамідного шару. До кінця 1-го місяця життя відбувається суттєве зниження щільності розташування клітин в СА1 полі гіпокампу експериментальних тварин (в 1,6 рази). Це пов'язано зі збільшенням товщини шарів гіпокампу, збільшенні розмірів клітин та відстані між ними. У місячних тварин після ХПГ цей показник достовірно нижчий за контрольний в 1,2 рази. Тенденція зниження щільності спостерігається до кінця 2-го місяця та досягає контрольних значень.

У новонароджених тварин після ХПГ в молекулярному та поліморфному шарах поодинокі виявлялись дифузно розташовані нейрони з ознаками хроматолізу. Їх кількість прогресивно збільшувалася, на 30 добу постнатального онтогенезу цей показник був в 2 рази вищий за контроль. При вивченні експресії каспази-3 в нервовій тканині гіпокампу контрольних і експериментальних тварин, встановлено, що у новонароджених тварин, що перенесли ХПГ, у молекулярному та поліморфному шарах СА1 зони гіпокампа спостерігалися поодинокі дифузно розташовані каспаза-3-позитивні клітини. На 30-ту добу в гіпокампі експериментальних тварин кількість каспаза-3-позитивних клітин статистично вище (в 1,3 рази) контрольного значення. До кінця 2-місяця рівень експресії каспази-3 достовірно не змінюється та наближається до контрольних значень.

ХПГ негативно впливає на проліферативну активність клітин гіпокампу. У новонароджених тварин кількість Ki-67-позитивних клітин на 30% менша у порівнянні з контролем, а у місячних і 2-місячних тварин цей показник також залишається зниженим.

Підсумок. Таким чином, ХПГ поводить до комплексних порушень у формуванні нервової тканини гіпокампу щурів в пре- та ранньому постнатальному онтогенезі, що виявляються в зміні складу та структури нервової тканини гіпокампу, в зменшенні товщини пірамідного шару, значному зниженні щільності розташування нейронів, пригніченні проліферативної активності нейро- та гліобластів, збільшенні кількості дегенеруючих клітин. Максимальні зміни кількості клітин у гіпокампі щурів після дії ХПГ спостерігалися на 30-ту добу життя. Гіпоксичний вплив у внутрішньоутробному періоді призводить до змін темпів та інтенсивності процесів апоптотичної загибелі клітин та проліферації нейронів гіпокампу.